

Unieke samenwerking leidt tot aanpak verdroging

In de gebieden 't Zand en De Wiersse in Oost-Gelderland start een grootschalig project om verdroging van bossen en natuurgebieden tegen te gaan. Niet alleen de omvang van het gebied is bijzonder, ook de vergaande samenwerking tussen verschillende organisaties is uniek. Het waterschap, het zuiveringsschap, landgoedeigenaren, de waterleidingmaatschappij en vertegenwoordigers van Provincie en Rijk bundelen hun kennis en ervaring om de waterhuishoudkundige situatie in en rond de natuurgebieden 't Zand en De Wiersse te verbeteren. De kosten worden geraamd op vier miljoen gulden. Het project heeft een belangrijke voorbeeldfunctie voor andere antiverdrogingsprojecten in Nederland. Wie een halve eeuw geleden stelde dat in de toekomst maatregelen noodzakelijk waren om verdroging van de natuur tegen te gaan, werd voor gek versleten. Nederlanders staan immers al eeuwen bekend om hun strijd tegen het water: drooglegging, inpoldering, ontwatering en afwatering. Neveneffect is echter verdroging van de natuur. Ook de toenemende behoefte aan drink- en industriewater is sinds de Tweede Wereldoorlog een factor van belang geworden als veroorzaker van de verdroging. De hoeveelheid drinkwater geleverd door waterleidingbedrijven Oost Gelderland is sinds die tijd gestegen van 4 miljoen kubieke meter per jaar naar 37 miljoen. Logisch, als bedacht wordt dat de bevolking fors is gegroeid, iedereen inmiddels op het waterleidingnet is aangesloten en we per persoon gemiddeld meer zijn gaan gebruiken.

Afhankelijk

Water staat tegenwoordig hoog op de diverse agenda's en maakt kans hêt item te worden van de komende jaren. Iedereen is afhankelijk van voldoende en schoon water: huishoudens, industrie en landbouw. Technisch is dat geen probleem. Maar gebrek aan afstemming, sectoraal denken, competentiestrijd en tradities verhinderen vaak een integrale aanpak van het waterbeheer.

In Oost Gelderland hebben de betrokkenen, het Waterschap IJsselland/Baakse beek, de Waterleidingsmaatschappij Oostelijk Gelderland, het Zuiveringsschap Oostelijk Gelderland, landgoedeigenaren, Provincie, Rijk en natuurbeschermers de handen inéén geslagen en zeer nauw samengewerkt om een plan voor geïntegreerd waterbeheer op te stellen om zo de schade aan natuur en landbouw door verdroging tegen te gaan.

Gevolgen

Als gevolg van de snelle afvoer van water en de ont-trekking van grondwater aan de bodem is de grondwaterstand de afgelopen decennia fors gedaald. Deels is dat de bedoeling, want niemand heeft graag water onder de vloer. Maar voor de natuur is het minder prettig. Veel planten die graag in een vochtige bodem staan zijn verdwenen. In de lager gelegen gebieden is de druk kwel op het grondwater verdwenen, waardoor kalkrijke kwel niet meer komt. De grondwaterstand moet op een hoger peil worden gebracht want op sommige plaatsen verdroogt de natuur zichtbaar, ondervindt de landbouw schade en staan grachten rond de talrijke kasteeltjes droog. Hieruit blijkt dat er dringend maatregelen nodig zijn om in bepaalde gebieden het water minder snel af te voeren.

Beleidsplannen

In de diverse beleidsplannen is er door de rijksoverheid en provincie op aangedrongen maatregelen te nemen tegen de verdroging van delen van Nederland. Het kabinet heeft dit jaar 22 miljoen gulden uitgetrokken voor een groot aantal proefprojecten met regionaal integraal waterbeheer (REGIWA) in alle provincies. Gelderland krijgt hier ongeveer tien procent van. De subsidies zijn bestemd voor herstel en herinrichting van beken, vennen, meren en rivieren. Daarbij kan dan onder meer extra aandacht besteed worden aan het tegengaan van verdroging, het conserveren, vasthouden van water. Een actief biologisch beheer, het aanleggen van vistrappen en het weer op natuurlijke wijze bochtig door het landschap laten slingeren van beken.

Maatregelen

De oplossingen die door de deelnemers aan dit project bedacht zijn lijken, na met computermodellen te zijn doorgerekend, doeltreffend. Het water uit de bovenloop van de Baakse beek wordt weer langs De Wiersse geleid. Bovenstrooms van De Wiersse worden peilverhogingen aangebracht, waardoor druk ontstaat op het grondwater. Zo kan op De Wiersse en rond de verdere benedenloop van de Baakse beek meer kwelwater opborrelen. Van de Veengoot wordt water geleid naar de omgeving van het pompstation 't Klooster om het water de gelegenheid te geven hier weer in de bodem te infiltreren. Ook de kwaliteit van het gezuiverde afvalwater, afkomstig van de waterzuiveringsinstallaties bij Lichtenvoorde en Ruurlo, wordt de komende jaren verbeterd. Deze installaties lozen rechtstreeks op de Baakse beek. De voorbereidingen om met de uitvoering van de voorstellen te kunnen beginnen, starten nog dit jaar. Het hele project zal één tot twee jaar in beslag nemen.